

บทที่ 1

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชากร ดัง
 ตัวอย่างในต่างประเทศแสดงให้เห็นชัดว่า ประเทศที่ประชากรมีระดับการศึกษาสูงมักมี
 ฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความเจริญก้าวหน้าแม้ว่าประเทศนั้นจะไม่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร
 ธรรมชาติก็ตาม เช่น ประเทศเดนมาร์ก ประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น
 ความเจริญที่หลายไม่ว่าทางการ เมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคม จะมีขึ้นก็บัง
 บินอยู่ได้ก็ต่อ อาศัยการศึกษาเป็นรากฐานเพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความสามารถ และได้รับการ
 อบรมที่ถูกต้องเหมาะสมแก่กาลสมัยและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งยึดมั่นในวัฒนธรรมของตน การ
 ศึกษาจะวางรากฐานไว้ของอาศัยกำลังคนที่จะทำหน้าที่อบรมมนิสัยใหม่ความรู้ และเตรียม
 กุณบุรุษกุลธิดาให้พร้อมที่จะเป็นพลเมืองดี ประกอบอาชีพเป็นกำลังทางเศรษฐกิจของประเทศ
 ชาติและสังคม ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำของกุลบุรุษกุลธิดานี้คือ ครู - อาจารย์

บุญถิ่น อัตถากร และ สายหยุด จำปาทอง ได้กล่าวไว้ในเรื่องการผลิต
 ครู - อาจารย์ ว่า การผลิตครู - อาจารย์ ต้องมุ่งทั้งทางปริมาณและคุณภาพขนานกันไป
 เพื่อให้เหมาะสมแก่ความจำเป็นและความต้องการของประเทศ คือให้โคครู - อาจารย์มี
 ความรู้ ความสามารถ มีจำนวนเพียงพอสำหรับอบรมอนุชนในรัฐจักหน้าที่ของตนในฐานะที่
 เป็นพลเมืองดี เช่น เขาใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีจิตใจเข้มแข็งพร้อม
 ที่จะเผชิญวิกฤติการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ รัฐจักหน้าที่ของตนที่จะป้องกันประเทศเมื่อมีความ
 จำเป็นเกิดขึ้น และจะให้ความสำคัญที่สุดก็รัฐจักวางคนให้เหมาะสมในสังคม และโคชั้นสามารถ
 ประกอบอาชีพได้มั่นคง เป็นกำลังทางเศรษฐกิจของประเทศ

---

¹บุญถิ่น อัตถากร และ สายหยุด จำปาทอง การผลิตครู เอกสารการนิเทศการ
 ศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 51 โรงพิมพ์การศาสนา พระนคร
 2504.

และผลที่จะได้รับ กับการหาวิธีการที่เหมาะสมในการผลิตบุคลากรแต่ละสาขาวิชา เพื่อ
จัดการศูนย์เปล่าทางการศึกษา

ทางสำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการก็เห็นความสำคัญใน
การเพิ่มปริมาณครู - อาจารย์ ระดับปริญญา แต่ยังคงยึดพิงยังไม่มีการวิจัยที่แน่นอนเกี่ยวกับ
ค่าใช้จ่ายในการผลิตครูศาสตร์บัณฑิต เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในการตั้งงบประมาณวาง
แผนพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะในด้านการเตรียม ครู - อาจารย์ ระดับปริญญา เพื่อสนองความ
ต้องการของประเทศชาติและเพื่อประกอบการพิจารณาการให้ทุนการศึกษาและความมั่นคงของ
นิสัยในค่านิยมที่ดีในการศึกษา ตลอดจนการจัดสวัสดิการนิสิต การกำหนดค่าบำรุงการ
ศึกษา และการแนะแนวทางการศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมีความสนใจใคร่จะวิจัยเรื่องนี้ เพื่อหาค่าใช้จ่ายที่
ทางฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเอกชนจ่ายในการผลิตครูศาสตร์บัณฑิต แต่ละคนว่าสิ้นเปลืองเท่าใด
ตามเทศ สาขาวิชา และวิชาเอก

อนึ่ง เนื่องจากยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการผลิตบุคลากรโดย
เฉพาะค่าใช้จ่ายในการผลิต ครู - อาจารย์ ระดับปริญญาในประเทศไทย การวิจัยนี้อาจจะ
เป็นพื้นฐานของการวิจัยเพื่อคำนวณหาค่าใช้จ่ายในการผลิตบุคลากรสาขาอื่น ๆ สำหรับผู้
สนใจจะหาการวิจัยต่อไปภายหน้าควย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบว่าค่าใช้จ่ายฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเอกชนในการผลิตครูศาสตร์
บัณฑิตแต่ละคนสิ้นเปลืองเท่าใดตาม เทศ สาขาวิชา และ
วิชาเอก
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเอกชนว่ามีความ
สัมพันธ์หรือแตกต่างกันอย่างไร

3. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
ในการผลิตครูศาสตร์บัณฑิตและคนงานมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. เพื่อเป็นประโยชน์ในการคำนวณงบประมาณการศึกษาคณะ
เฉพาะในด้านการเตรียมครู - อาจารย์ วิชาชีพครู และ การปรับ-
ปรุงงานในค่านี
2. เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของฝ่ายรัฐบาลและ
ฝ่ายเอกชนที่มีความสัมพันธ์และแตกต่างกันอย่างไร
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาการให้ทุนการศึกษาและความมั่นคง
ของนิสิตในค่านู่นทรัพย์ในการศึกษา
4. เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงงานค่าน
  - 4.1 การจัดสวัสดิการนิสิต
  - 4.2 การกำหนดค่าน่ารุงการศึกษา
  - 4.3 การแนะแนวทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้จะถือค่าใช้จ่ายทางฝ่ายรัฐบาลตั้งแต่ พ.ศ. 2507 - 2508 สำหรับ
ค่าใช้จ่ายฝ่ายเอกชนจะถือเอาค่าใช้จ่ายของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ในปีการศึกษา
2508 - 2509 เป็นตัวหนค่าใช้จ่ายฝ่ายเอกชน

คำจำกัดความ

1. ค่าใช้จ่ายแยกออกเป็น 2 ฝ่ายคือ
  - 1.1 ค่าใช้จ่ายทางฝ่ายรัฐบาล หมายถึงจำนวนเงินที่ทางฝ่ายรัฐบาลต้องใช้จ่ายในการลงทุนและใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อการผลิตครูศาสตร์บัณฑิตจนจบหลักสูตรเฉลี่ยแต่ละคน
  - 1.2 ค่าใช้จ่ายฝ่ายเอกชน หมายถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่นับตั้งแต่ละคนใช้จ่ายตั้งแต่เข้าศึกษาในคณะครูศาสตร์จนจบหลักสูตรการศึกษาครูศาสตร์บัณฑิต
2. ครูศาสตร์บัณฑิต หมายถึงผู้ที่จบการศึกษาจากคณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งแบ่งเป็น
  - 2.1 ครูศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 4 ปี
  - 2.2 ครูศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี
3. ค่าที่พักอาศัย หมายถึงค่าเช่าที่พักอาศัย
4. ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย หมายถึงเงินต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยเรียกเก็บจากนิสิต รวมทั้งค่าบำรุงห้องสมุด บำรุงสโมสร ฯลฯ
5. ค่ากิจกรรมต่าง ๆ หมายถึงรายจ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทั้งหมดของนิสิต รวมทั้งกิจกรรมที่ทางคณะ ฯ เรียกเก็บและกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นต้น
6. ค่าอาหารประจำวัน หมายถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเป็นค่าอาหารตลอดวัน รวมทั้งค่าเครื่องคั้นควย

7. ค่าเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม หมายถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเสื้อผ้าและเครื่องให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย
8. ค่าบริการส่วนตัว หมายถึงค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างบุคลิกภาพต่างๆ ได้แก่ ค่าตัดผม ตัดผม เครื่องสำอางค์ น้ำมันสไลดม สบู่ ยาสีฟัน และแป้งสีฟัน
9. ค่าพักผ่อนหย่อนใจ และการบันเทิง ได้แก่ค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ได้แก่ ค่าดูภาพยนตร์ การแสดงต่าง ๆ เช่น คอนเสิร์ต ค่าหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียน และวารสารต่าง ๆ และค่าทัศนอาจร
10. ค่าตรวจรักษาพยาบาล หมายถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาหรือป้องกันร่างกายให้ห่างจากโรคร้าย
11. ค่าอุปกรณ์การศึกษา หมายถึงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับวัสดุต่าง ๆ ที่ประกอบการศึกษา เช่น หนังสือ สมุด สิ่งพิมพ์เขียนต่าง ๆ
12. ค่าสัมมนาการฝึกสอน หรือ การฝึกงาน หมายถึงค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการสัมมนาการฝึกสอน หรือการฝึกงาน
13. ค่าพาหนะ หมายถึง ค่าโดยสารยวดยานต่าง ๆ เพื่อไปมหาวิทยาลัย และกลับที่หอพักตลอดจนการไปธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ ด้วย
14. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด หมายถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการต้อนรับเพื่อนฝูง การกุศล ของขวัญ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่เข้าประเภทใด ๆ
15. ค่าใช้จ่ายในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องเสียเนื่องจากการทำวิทยานิพนธ์ (สำหรับนิสิตหลักสูตร 2 ปี) เช่น ค่ากระดาษ ค่าพิมพ์

การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

1. การวิเคราะห์รายจ่ายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอินเดียนา ปีการศึกษา ค.ศ. 1951 - 1952³ ได้วิเคราะห์โดยใช้แบบสัมภาษณ์จากการสุ่มตัวอย่างด้วยการแบ่งนิสิตออกเป็น 2 พวก คือ พวกที่มีครอบครัวแล้ว และพวกที่ยังเป็นโสด นักศึกษาที่มีครอบครัวแล้ววิจัยเฉพาะพวกที่เป็นชายเท่านั้น การแบ่งประเภทรายจ่ายแบ่งดังนี้ คือ ค่าอาหาร ค่าที่พักอาศัย ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัว ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าตรวจรักษาพยาบาล ค่าพาหนะ และค่าของขวัญ

การวิจัยนี้ได้เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 1940 - 1941 ผลปรากฏว่า นอกจากค่าเช่า ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย ค่าตำราเรียน ค่าเครื่องใช้ต่าง ๆ ค่าภาษีของบุคคลที่เป็นโสด เมื่อแยกเป็นกลุ่มแล้วในปีการศึกษา 1951 - 1952 ใช้เท่ากับปีการศึกษา ค.ศ. 1940 - 1941

ในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายนักศึกษาทั้งสองพวกในปี ค.ศ. 1951-1952 สำหรับอาหาร ค่าเช่า ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย ค่าตำราเรียน เครื่องใช้ นักศึกษาที่เป็นโสด มีรายจ่ายสูงกว่านักศึกษาที่มีครอบครัวแล้ว ส่วนค่าบริการสุขภาพ ค่าพักผ่อน ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ค่าของขวัญ ปรากฏว่าทั้งสองพวกเท่ากัน

2. การวิเคราะห์รายจ่ายส่วนตัวของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2505⁴ โดยใช้แบบสอบถามแก่นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2505 ได้แบ่งรายจ่ายออกได้ดังนี้ คือ

³Crawford Mary M. " Student Spending at Indiana University 1951-1952 " Bulletin of the School of Education Indiana University, 31 : 3 - 82, December, 1955.

⁴สุภาพร พรหมภา วิเคราะห์รายจ่ายส่วนตัวของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2505, วิทยานิพนธ์

ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย ค่าอุปกรณ์การสอนของนิสิตปีกลสอน ค่าสมุด - เครื่องเขียนและหนังสือ ค่ากิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ค่าอาหารกลางวัน ค่าที่พักอาศัย ค่าพาหนะ ค่าเครื่องแต่งตัว ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าใช้จ่ายในระหว่างปีภาคแรกและหลัง ได้วิเคราะห์แบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ยของรายจ่ายรวมทุกประเภทของนิสิตซึ่งแยกตามลักษณะที่พักอาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับชั้นเรียนของนิสิตต่อหนึ่งปีการศึกษา นอกจากนี้ยังวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์ของรายจ่ายแต่ละประเภทของรายจ่ายทั้งหมด เพื่อค้นหาแนวโน้มของรายจ่ายว่ามีแนวโน้มไปทางไหน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้ คือ

- 2.1. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรวมทุกประเภทแยกตามลักษณะที่พักอาศัยต่อนิสิต 1 คน ประมาณ 8,000 - 11,000 บาท
- 2.2. รายจ่ายเฉลี่ยรวมทุกประเภทแยกตามลักษณะฐานะเศรษฐกิจครอบครัวต่อนิสิต 1 คน ประมาณ 8,000 - 10,000 บาท
- 2.3. รายจ่ายเฉลี่ยรวมทุกประเภทแยกตามระดับชั้นเรียนต่อนิสิต 1 คน ประมาณ 6,000 - 11,000 บาท
- 2.4. รายจ่ายของนิสิตแนวโน้มนำทางค่านอาหาร ค่าที่พัก ประมาณ 2,500-4,000 บาท หรือ 20 - 30 %
- 2.5. รายได้ของนิสิตส่วนใหญ่ได้จากผู้ปกครอง เว้นแต่นิสิตหลักสูตร 2 ปี ซึ่งได้ประกอบอาชีพด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

3. การสำรวจรายการใช้จ่ายของครอบครัว เขตเทศบาลจังหวัดพระนคร - ธนบุรี พ.ศ. 2505⁵ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ด้วยบันทึกลงในแบบกำหนดข้อความต่าง ๆ ปรากฏ

⁵สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรึ รายงานการสำรวจรายการใช้จ่ายของครอบครัวเขตเทศบาลจังหวัดพระนคร - ธนบุรี พ.ศ. 2505, โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรึ,

ผลของการวิจัยครั้งนี้คือ ครอบครัวยังอยู่ในเขตเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2505 มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 1,519 บาท หรือปีละ 18,225 บาท ต่อหนึ่งครอบครัว ครอบครัวยังหนึ่งมีสมาชิก 5.5 คน ดังนั้นในหนึ่งปีจะมีรายได้เฉลี่ยคนละประมาณ 3,314 บาท แต่ละครอบครัวจ่ายค่าใช้จ่ายประมาณเดือนละ 1,386 บาท เป็นค่าอาหาร ค่าเคสนัดาน ค่าบ้านพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต จ่ายเป็นค่าของชำร่วย และเงินบริจาคนอีกประมาณเดือนละ 36 บาท ค่าภาษีอีกประมาณเดือนละ 16 บาท และมีเงินออมไว้ได้ประมาณเดือนละ 75 บาท โดยกรรมวิธีมีสัพพัญญูเพิ่มมากขึ้น